

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΤΑΞΗΣ

Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ 25 ΜΑΙΟΥ 2015

A1. Έτσι, λοιπόν, εφοδιασμένοι οι άνθρωποι, στην αρχή κατοικούσαν διασκορπισμένα, πόλεις όμως δεν υπήρχαν. Αφανίζονταν, λοιπόν, από τα θηρία, επειδή ήταν από κάθε άποψη (σε όλα τα σημεία) λιγότερο ισχυροί από αυτά και οι τεχνικές γνώσεις τους ήταν, βέβαια, ένας ικανοποιητικός βοηθός για αυτούς για ανεύρεση τροφής, ανεπαρκής, όμως, για τον πόλεμο με τα θηρία – γιατί δεν είχαν ακόμα την πολιτική τέχνη, της οποίας μέρος είναι η πολεμική – επεδίωκαν, λοιπόν, να συγκεντρώνονται και να εξασφαλίζουν τη σωτηρία τους χτίζοντας πόλεις. Όποτε, λοιπόν, συγκεντρώνονταν, αδικούσε ο ένας τον άλλο, επειδή δεν κατείχαν την πολιτική τέχνη, ώστε, αφού διασκορπίζονταν πάλι, καταστρέφονταν. Ο Δίας λοιπόν, επειδή φοβήθηκε για το γένος μας, μη χαθεί ολόκληρο, στέλνει τον Ερμή που έφερε στους ανθρώπους το σεβασμό και τη δικαιοσύνη, για να γίνουν αυτά τάξη και δεσμοί των πόλεων που θα ενώνουν με φιλία τους ανθρώπους (πόλεις).

B1. Ο άνθρωπος απέκτησε μερίδιο στη θεϊκή φύση, δηλαδή έγινε μέτοχος θεϊκών στοιχείων. Αυτό έχει τις εξής ερμηνείες:

A) Απέκτησε φωτιά και τεχνικές γνώσεις, τα οποία ήταν μόνο των θεών και κανένας θνητός δε μπορούσε να τα έχει.

B) Ο άνθρωπος με τα δώρα αυτά, εισήχθη στο δρόμο του πολιτισμού, αντιλήφθηκε την ύπαρξη των θεών και ήρθε σε επαφή μαζί τους.

Γ) Ο άνθρωπος πήρε τα στοιχεία αυτά ως δώρο από τον Προμηθέα, που ήταν Τιτάνας και άρα μέτοχος της θεϊκής φύσης. Άρα, ο ενδιαμέσος αυτός παράγων έχει και αυτός στοιχεία θεϊκής φύσης.

Να σημειωθεί ότι άμεση συνέπεια αυτού του δώρου είναι η εμφάνιση της θρησκείας, μέσα από την οποία ο άνθρωπος είναι σε θέση να επικοινωνεί με τους θεούς.

B2. Ο Πρωταγόρας αναφέρει ότι στην αρχή οι άνθρωποι ζούσαν διασκορπισμένοι, χωρίς να έχουν δημιουργήσει ακόμα πόλεις. Αν και είχαν αναπτύξει έναν υποτυπώδη πολιτισμό, δηλαδή γλώσσα, θρησκεία και κατασκευές, δεν είχαν αναπτύξει συγκροτημένους κοινωνικούς σχηματισμούς. Το γεγονός αυτό δημιουργεί, βέβαια, κάποιες ενστάσεις, καθώς είναι περιέργο πώς, ενώ έχουν αναπτύξει αυτά τα στοιχεία, παραμένουν ακόμα διασκορπισμένοι. Στη συνέχεια, επειδή αφανίζονταν

από τα θηρία, παρόλη την κάποια τεχνική γνώση που είχαν αναπτύξει για την αντιμετώπισή τους, αποφάσισαν να συγκεντρώνονται χτίζοντας πόλεις. Ο σκοπός συγκρότησης δηλαδή των πρώτων κοινωνικών σχηματισμών είναι εμφανώς η επιβίωση.

B3. Ο μύθος ολοκληρώνεται με τη αυστήρη εντολή του Δία να θανατώνεται όποιος δε θα συμμετέχει στην αιδώ και τη δίκη. Εδώ πρέπει να σημειωθούν τα εξής σχετικά με την αναγκαιότητα της επιβολής μια τόσο αυστηρής ποινής:

Α) Υπάρχει επιτακτική ανάγκη να μετέχουν όλοι της αιδούς και της δίκης, καθώς μόνο έτσι θα υπάρχουν πόλεις. Αν επικρατήσουν μέσα σε μια πόλη τα «άρρωστα κύτταρα», τότε η πόλη θα αφανιστεί.

Β) Από τα όσα έχουν ειπωθεί μέχρι τώρα στο πρωτότυπο κείμενο Πρωταγόρα αλλά και με βάση το μεταφρασμένο κείμενο που έχει δοθεί, αποδεικνύεται ότι όλοι οι άνθρωποι διαθέτουν τα συστατικά στοιχεία της πολιτικής τέχνης (και αυτό εξηγεί γιατί όλοι μιλούν για θέματα πολιτικής στην εκκλησία του Δήμου). Στο ερώτημα, όμως, πώς, ενώ είναι έμφυτες η αιδώ και η δίκη, υπάρχει τιμωρία για όσους δεν τις κατέχουν, η απάντηση είναι απλή και αναδεικνύει τη σημασία της επιβολής μιας τόσο βαριάς ποινής. Η αιδώ και η δίκη και δόθηκαν τη στιγμή της δημιουργίας των ανθρώπων. Δόθηκαν ως παρέμβαση που πρέπει να γίνει αποδεκτή. Πρέπει τα στοιχεία αυτά να γίνουν και στοιχεία του χαρακτήρα των ανθρώπων. Αν δε γίνουν, πρέπει να επιβληθεί η ποινή του θανάτου.

B4. α.-Σ., β.-Λ., γ.-Λ., δ.-Σ., ε.-Λ.

B5. Λοχαγός - ἄγοντα, ἀγαλλίασις - ἀγάλματα, θρέψις - τροφάς, βαθμίς - βωμός (βλ. βαίνω), ἀφίξις - ἱκανή (βλ. ἰκνοῦμαι), ὄχυρός - μετέσχε (βλ. ἔχω), διάδημα - ὑποδέσεις (βλ. δένω), νεογνός - γένοιτο, ὀλέθριος - ἀπολλυντο (βλ. ὄλλυμι), δεισιδαίμων - δείσας ή δημιουργικῆς (βλ. δαίω=μοιράζω).

Γ1. Τέτοια λοιπόν ήταν τα ναυτικά των Ελλήνων και τα παλια και αυτά που έγιναν μετέπειτα. Εν τούτοις όμως, όσοι επιδόθηκαν σε αυτά, απέκτησαν πάρα πολύ μεγάλη δύναμη εξαιτίας των χρηματικών κερδών και της εξουσίας πάνω στους άλλους. Διότι, πλέοντας εναντίον των νήσων, υπέτασσαν αυτές, προπάντων όμως όσοι δεν είχαν χώρα επαρκή (για τη διατροφή τους). Στη στεριά, δεν έγινε κανένας πόλεμος (τόσο σπουδαίος), ώστε να προκύψει από αυτόν κάποια δύναμη, αλλά όσοι έγιναν, διεξήχθησαν μεταξύ των γειτόνων. Στις μακρινές όμως εκστρατείες, πολύ έξω από τη χώρα τους, δεν έβγαιναν (έκαναν επίθεση) οι Έλληνες με σκοπό την υποταγή άλλων (χωρών). Διότι ούτε οι μικρές πόλεις συντάσσονταν με τις πιο μεγάλες ως υπήκοοι αυτών, ούτε κοινές εκστρατείες έκαναν...

Γ2. Ἔσται, ταῖς ἐλάττωσι, πρόσσχωμεν, ἐπιπλεῖτε, κατεστράφθων-φθωσαν, μάλα, ὦ διαρκές, ταῖς ἐκδήμοις, οὐδεμιᾶς, ἐξελθεῖν.

Γ3α. τὰ ναυτικά: Υποκείμενο ρημ. ἦν (απτική σύνταξη).

αὐτοῖς: Αντικείμενο μετοχής οἱ προσσχόντες.

ἄλλων: Ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική αντικειμενική στο αρχή.

ἐπὶ τῇ καταστροφῇ: Εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού στο ρήμα ἐξῆσαν

ὕπηκοοι: Επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο ενν. Ἕλληνες (υποκ. ρημ. του ξυνειστήκεσαν)

Γ3β. Ἄπαντες γινώσκουσι **ὅτι** ἰσχὺν δὲ περιποιήσαντο ὅμως οὐκ ἐλαχίστην οἱ προσσχόντες αὐτοῖς (ειδική προταση)

Ἄπαντες γινώσκουσι ἰσχὺν δὲ **περιποιήσασθαι** οὐκ ἐλαχίστην τοὺς προσσχόντας αὐτοῖς (ειδικὸ ἀπαρέμφατο)

Ἄπαντες γινώσκουσι ἰσχὺν δὲ **περιποιησαμένους** οὐκ ἐλαχίστην τοὺς προσσχόντας αὐτοῖς (κατηγορηματικὴ μετοχή)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΒΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ